

8.

USŁYSZEĆ BOGA TU I TERAZ

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ◆ rozwijanie umiejętności modlenia się za pomocą Pisma Świętego;
- ◆ ukazanie modlitwy jako nieodłącznego elementu życia.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- ◆ omawia rodzaje modlitwy Pismem Świętym: liturgia godzin, *lectio divina*, *lectio continua*, czytania z dnia, czytania tematyczne;
- ◆ rozumie potrzebę poddania się woli Bożej jako istotny element modlitwy;
- ◆ uzasadnia potrzebę codziennej modlitwy i lektury Pisma Świętego.

Wartości

- ◆ praktykowanie każdego rodzaju modlitwy;
- ◆ wytrwałość w modlitwie;
- ◆ postawa szacunku i posłuszeństwa wobec Pisma Świętego;
- ◆ zwracanie się do Boga w modlitwie.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – pogadanka. Nauczyciel stawia uczniom pytania: „Czy wiesz, gdzie w twoim mieszkaniu leży Pismo Święte? Jak często czytasz Biblię? Czy można modlić się tekstami Pisma Świętego?”.

Podsumowanie: Pismo Święte to zarówno portret Pana Boga, jak i zbiór drogowskazów dla nas. To święta księga, którą trzeba czytać, trzeba się nią zauroczyć, trzeba dać się w nią wciągnąć. Człowiek, który czyta Pismo Święte codziennie – choćby 15 minut – umie pięknie mówić o Panu Bogu, ale też umie pięknie milczeć. Potrafi innym zanieść dobro i pojednanie, radość i pokój.

Biblia jest nie po to, aby leżeć na półce, trzeba brać ją do ręki i często czytać. Trzeba karmić się słowem Bożym, żeby Biblia stała się naszą najważniejszą księgą,

która jak wyznał papież Franciszek: „Widziała moją radość, skąpały ją moje łzy, jest moim bezcennym skarbem. Żyję nią i za nic w świecie jej nie wyrzucę”.

<https://www.niedziela.pl/arttykul/19420/Papiez-do-mlodziezy-Biblia-jest-jak-ogien>
(dostęp: 12.04.2021).

Rozwinięcie tematu

Metoda – praca z podręcznikiem. Nauczyciel dzieli uczniów na pięć grup. Na podstawie podręcznika (s. 58–59) uczniowie omawiają w grupach rodzaje modlitwy Pismem Świętym: liturgia godzin, *lectio divina*, *lectio continua*, czytania z dnia, czytania tematyczne. Po zakończonej pracy przedstawiciel grupy wyjaśnia całej klasie, na czym polega dany model modlitwy.

Podsumowanie: modlitwa to odpowiedź na słowo Boga, pozwala wpatrywać się w oblicze Boga i z Nim rozmawiać. Pośród gonitwy tego świata to jedyny moment, kiedy można być z Nim tak blisko, w osobistej relacji powiedzieć Panu Bogu wszystko – powiedzieć, że się Go kocha. Modlić się słowem Bożym oznacza wykorzystywać słowa i wydarzenia opisane w Biblii we własnej modlitwie.

Zakończenie

Nauczyciel zachęca młodzież do codziennej lektury Pisma Świętego. Powołuje się na papieża Franciszka:

„Ilu z Was spędza dwie minuty dziennie na czytaniu Ewangelii? Dwie minuty! Weź małą księgę Ewangelii. Noś ją w kieszeni lub torebce. Kiedy jesteś w autobusie, metrze lub pociągu, gdy jesteś w domu, otwórz i czytaj przez dwie minuty. Spróbuj! Zobaczysz, jak zmieni się Twoje życie, ponieważ spotkasz Jezusa. Spotkasz się ze Słowem”.

<https://misyjne.pl/masz-wolne-2-minuty-papiez-franciszek-ma-dla-ciebie-propozycje/>
(dostęp: 12.04.2021).

„Ktoś powiedział: co by się stało, gdybyśmy traktowali Biblię tak jak traktujemy nasze telefony komórkowe? Gdybyśmy nosili ją zawsze przy sobie, gdybyśmy po nią wracali, gdy jej zapomnimy, gdybyśmy ją otwierali wielokrotnie w ciągu dnia, gdybyśmy czytali wiadomości Boga zawarte w Biblii, tak jak czytamy wiadomości z komórki...”.

<https://deon.pl/kosciol/serwis-papieski/papiez-korzystajmy-z-biblii-tak-czesto-jak-z-telefonow-komorkowych,429851> (dostęp: 12.04.2021).

Notatka

Modlić się słowem Bożym oznacza wykorzystywać słowa i wydarzenia opisane w Biblii we własnej modlitwie.

Etapy *lectio divina*:

1. Czytanie tekstu Pisma Świętego – *lectio*. Pragnienie poznania jego treści.
2. Etap modlitwy – *oratio*. Odpowiedź na Boże słowo, modlitwa.
3. Kontemplacja – *contemplatio*. Konieczność nawrócenia umysłu, serca i życia.
4. Działanie – *actio*. Uczynienie swego życia darem dla innych.

Korelacja z edukacją szkolną

- ◆ filozofia – filozoficzne argumentacje za istnieniem Boga;
- ◆ język polski – motywy modlitwy w wybranych utworach literackich;
- ◆ historia – znaczenie wiary i kultu religijnego dla podtrzymania świadomości narodowej Polaków w czasie zaborów.

Inne możliwości realizacji

Metoda – wykład. Nauczyciel wyjaśnia uczniom, jak przygotować się do *lectio divina*.

- **Od czego należałoby rozpocząć?**
 - o Początkującym tradycja mówi: „Czytaj, czytaj i jeszcze raz czytaj Słowo Boże!”. Należy przyswoić sobie praktykę ciągłego czytania. Trzeba codziennie czytać fragment Pisma Świętego.
 - o Ojcowie starożytni podkreślali, że nie ma w Piśmie Świętym ani jednego zdania, ani jednego słowa, które nie byłoby potrzebne. Każde ma znaczenie, każde jest bardzo ważne; trzeba je zbierać jak cenne ziarna, bo kryją w sobie głębię treści i mogą wydać w nas owoce, których nawet się nie spodziewamy. Obfitość zebranego słowa Bożego zależy od naszej zażyłości z nim.
- **Modlitwa do Ducha Świętego:**
 - o Proś, aby Duch Boży otworzył cię na Słowo Boże – potrzebujemy, by On zstąpił do naszych serc i przemienił je: otworzył serce zatwardziałe, pogłębił płytkie, uspokoił roztargnione, upokorzył zarozumiałe.
 - o Proś Ducha Świętego, by otworzył Słowo Boże przed tobą – jest ono tajemnicą Boga. Do końca życia może zadziwiać nas słowo, które czytaliśmy i medytowaliśmy wiele razy.

Uwagi praktyczne:

- CZAS
 - o Znajdź odpowiedni czas na czytanie Pisma Świętego, czas, który sprzyja samotności, obudzi tęsknotę za ciszą i słuchaniem Słowa Bożego, czas

wolny od niepokoju i chęci skracania go; wygospodarowanie takiego czasu to prawdziwy wysiłek.

- o Czytaj Biblię regularnie, bądź w tym konsekwentny.
- o Przygotuj się na cierpliwe trwanie w Słowie Bożym, zwłaszcza gdy okazuje się ono trudne, niezrozumiałe czy niepokojące. Kto wchodzi na drogę modlitwy Słowem Bożym, ma szukać tego, czego oczekuje od niego Duch, który mówi.
- CZYTANIE
 - o Próbuj głośno czytać Słowo; pomocą może być też czytanie szeptem, wówczas słowo jest niejako dotykane, smakowane i delikatnie przekazywane do uszu. Słowo szeptane jest bardzo subtelne, domaga się wewnętrznego skupienia i wyostrenia słuchu.
 - o Czytaj Słowo powoli, kilkakrotnie; staraj się wybrane myśli zapamiętać, tak by Słowo Boże wyrzyło się w twoim sercu; może ci w tym pomóc przepisywanie go.
- POSZUKIWANIE
 - o Zaznacz słowa, które cię poruszają, niepokoją, umacniają; gdy stawiamy znaki graficzne przy opisywanych gestach i scenach, Słowo Boże ożywia nasze słuchanie, tekst wypełni się naszymi przeżyciami, zmaganiem, poszukiwaniami. Znaki graficzne są trwałym śladem naszego doświadczenia.
 - o Odkryj fundamentalne dla tekstu słowo-klucz; jeśli go odkryjemy, zobaczymy, że pozostałe słowa służą do jego lepszego zrozumienia; nieodnalezienie go sprawi, że pozostaniemy na zewnątrz Słowa Bożego.
- SŁUCHANIE
 - o Czytanie i słuchanie Słowa Bożego mają prowadzić do jego przemodlenia – tylko wtedy będzie ono dotykało głęboko naszego życia, będzie je wyjaśniało i interpretowało. To nie my czytamy Słowo Boże, to Słowo „czyta nasze życie”. Nie my doświadczamy Słowa Bożego, lecz Słowo nas doświadcza. W *lectio divina* chcemy poczuć, jak Słowo Boże dotyka nas, otwiera i przemienia.
 - o Warunkiem słuchania Słowa Bożego jest wybór takiego stylu życia, w którym postawimy Je w centrum naszego życia fizycznego, psychicznego i duchowego. Słowo będzie nam to jasno pokazywało.
 - o Drogą do hojniejszego otwarcia się na Słowo Boże jest post. (Nie musi on oznaczać rezygnacji z jedzenia, a np. wstawanie od stołu z uczuciem pewnego niedosytu). Niedosyt fizyczny może otworzyć nas na niedosyt duchowy – na głód i łaknienie Słowa Bożego. Ojcowie starożytni

(np. Kasjan czy Ewagriusz z Pontu) mówili o ośmiu wadach głównych, które są przyczyną roztargnień w słuchaniu Słowa: łakomstwo, nieczystość, chciwość, smutek, złość, acedia (lenistwo, ociężałość duchowa), próżność, pycha. Można je przezwyciężyć modlitwą i postem.

Ks. Krzysztof Wons SDS, *Jak się przygotować do lectio divina*, <https://nowajakosczyca.pl/index.php/lectio-divina/> (dostęp: 12.04.2021).

Czytanie (*lectio*)

Panie Jezu, otwórz moje oczy, abym widział Twoje cuda. Naucz mnie słuchać tego, co do mnie mówisz, i pozwól oglądać Twoje oblicze.

Czytaj z wiarą i uważnie święty tekst, jakby Duch Święty dyktował go specjalnie dla ciebie. Słowo Boże, które zostało spisane, jest słowem, które musi być przez ciebie usłyszane i przyjęte całą twoją istotą.

- Znajdź sobie miejsce, które pomoże ci wyciszyć się zewnątrz i wewnątrz.
- Czytaj wybrany tekst Słowa Bożego powoli i półgłosem. Takie czytanie pomaga uczestniczyć w lekturze całym ciałem i ułatwia zapamiętywanie.
- Staraj się czytać tekst całym sobą: całym umysłem, sercem i wolą.
- Ucałuj Pismo Święte z miłością i adoracją.

Medytacja (*meditatio*)

Panie Jezu, daj mi zrozumieć Twoje słowo, nasyc mnie swoim słowem, by całkowicie mnie przetrawiło i poddało Twojej woli.

Staraj się zrozumieć tekst dogłębnie. Pytaj siebie: co Bóg mówi do mnie? Medytacja to stopniowe wprowadzenie w tajemnicę Słowa: pilne skupienie twojego umysłu i poszukiwanie ukrytej prawdy. Koncentruj się na Słowie, a nie na sobie. Jego bogactwo będzie ci pomagało poznać i zrozumieć siebie. Zatrzymaj się nad fragmentem, który przykuł twoją uwagę. Przyłgnij do słowa nowego, które cię zadziwia lub niepokoi. Powtarzaj je i rozważaj. Z Maryją zachowuj słowo w sercu i czekaj na zrozumienie.

- Rozpocznij lekturę cichym głosem.
- Powtarzaj słowo lub zdanie, które przykuwa twoją uwagę – nasycaj się nim.
- Szukaj wyjaśnienia Pisma przez Pismo, to znaczy powiąż słowo lub zdanie z jakimś innym słowem Pisma, które przychodzi ci na myśl.
- Wypisz słowa, które dzisiaj najbardziej do ciebie przemówiły.

Modlitwa (*oratio*)

Panie Jezu, naucz mnie rozmawiać ze swoim Ojcem, napełnij moje serce miłością, abym odpowiedział na Jego wezwanie.

Teraz ty mów do Boga. Otwórz przed Nim swe serce, aby mówić Mu o przeżyciach, które rodzi w tobie Słowo. Módl się prosto i spontanicznie – owocami wcześniejszej *lectio* i *meditatio*. Pozwól Bogu zstąpić do serca i mów do Niego. Wsłuchaj się w poruszenia własnego serca. Wyrażaj je szczerze przed Bogiem: uwielbiaj, dziękuj i pros.

- Uwielbiaj Boga i dziękuj Mu za to, kim jest w twoim życiu.
- Przywołaj na pamięć to, co Bóg uczynił w historii twojego życia.
- Błagaj Go, pros, wołaj, wyrażaj swoje cierpienie.
- Możesz tak się modlić w każdej chwili, w wybranym czasie, podczas Eucharystii, różańca...

Kontemplacja (*contemplatio*)

Panie Jezu, włącz mnie w strumień miłości Trójcy Świętej, w tę ciszę, która przerasta każde słowo i odczucie. I poślij mnie, abym był Twoim świadkiem.

Trwaj przed Bogiem całym sobą. Módl się obecnością. Kontemplacja to czas bezsłownego westchnienia Ducha, ukojenia w Bogu. Rozmowa serca z sercem. Jest to godzina nawiedzenia Słowa.

- Staraj się milczeć i pozostawać w bezruchu, w skupieniu.
- Otwórz się na łaskę kontemplacji, czyli bądź z Bogiem tam, gdzie On przebywa.
- Trwaj w doświadczeniu oczekiwania i spojrzenia. Najważniejsze jest przebywanie w głębokiej więzi z Nim samym.
- Staraj się patrzeć Jego oczyma na siebie, na drugich, na wydarzenia i pozwól, aby wszystko przenikała Jego łaska. Kiedy zaczniesz tak widzieć, wtedy zaznasz pokoju.

„Od osoby, która pragnie kroczyć drogą *lectio divina*, oczekuje się fundamentalnego wyboru: postawienia Słowa Bożego w centrum swojego życia, umiłowania go ponad wszystko, słuchania i przyjmowania Słowa Bożego całym sobą: umysłem, sercem i wolą [...]. Tak przeżywane Słowo Boże ma wpływ na odpowiedzialne przeżywanie codziennego życia i związanych z nim spraw. Słowo Boże postawione w centrum codzienności porządkuje ją i oczyszcza z chaosu, z niepokoju i z egoistycznych dążeń. Staje się punktem odniesienia w rozeznawaniu codziennych wyborów. Uczy szukania woli Bożej i odpowiadania na nią. Wychowuje do kontemplacji pośród codzienności” (Basil M. Pennington OCSO).

Działanie (*actio*)

Ks. Krzysztof Wons SDS, *Lectio divina – Jak iść drogą tej modlitwy*,
<https://nowajakosczyca.pl/index.php/lectio-divina-droga-modlitwy/>
(dostęp: 12.04.2021).